

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

5. června 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Nepřiměřené podmínky [zneužívající ujednání] ve spotřebitelských smlouvách – Směrnice 93/13/EHS – Článek 3 odst. 1 – Článek 4 odst. 2 – Článek 6 odst. 1 – Smlouva o úvěru v cizí měně – Sdělení směnného kurzu, jenž se použije na částku poskytnutou v národní měně, spotřebiteli po uzavření smlouvy“

Ve věci C-38/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Budai Központi Kerületi Bíróság (ústřední obvodní soud v Budě, Maďarsko) ze dne 14. prosince 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 24. ledna 2017, v řízení

GT

proti

HS,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení A. Prechal (zpravodajka), předsedkyně třetího senátu vykonávající funkci předsedkyně sedmého senátu, C. Toader a A. Rosas, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za GT T. Szabó, ügyvéd,
- za HS T. Várhelyim, ügyvéd,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a Zs. Biró-Tóth, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi K. Talabér-Ritz a A. Cleenewerck de Crayencour, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: maďarština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu pravomoci, která je přiznána Evropské unii s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele, základních zásad unijního práva, a to zásady rovnosti před zákonem, zásady účinné soudní ochrany a zásady spravedlivého procesu, jakož i směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících ujednáních] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288; oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26), zejména osmého až dvanáctého bodu odůvodnění a dvacátého bodu odůvodnění, jakož i čl. 4 odst. 2 a článku 5 této směrnice.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi GT, úvěrovou společností (dále jen „Společnost“), a HS, jakožto dlužníkem, jehož předmětem je neplatnost úvěrové smlouvy uzavřené těmito stranami z důvodu, že ve smlouvě nebyl uveden směnný kurz, jenž se použije při uvolnění finančních prostředků.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Osmý až dvanáctý bod odůvodnění a dvacátý bod odůvodnění směrnice 93/13 uvádí:

„vzhledem k tomu, že dva programy Společenství pro politiku ochrany a informování spotřebitele [...] zdůraznily význam ochrany spotřebitele v oblasti zneužívajících smluvních ujednání; že tato ochrana by měla být zajištěna právními a správními předpisy buď harmonizovanými na úrovni Společenství, anebo přímo přijatými na této úrovni;

vzhledem k tomu, že v souladu se zásadou uvedenou pod nadpisem ‚Ochrana hospodářských zájmů spotřebitelů‘, jak je vyjádřena v těchto programech: ‚příjemci zboží nebo služeb by měli být chráněni před zneužitím moci prodávajícího nebo poskytovatele, zejména před adhezními smlouvami a nespravedlivým vyloučením základních práv ve smlouvách‘;

vzhledem k tomu, že účinnější ochrany spotřebitele lze dosáhnout přijetím jednotných právních předpisů v oblasti zneužívajících ujednání; že takové přepisy by se měly vztahovat na všechny smlouvy uzavírané mezi prodávajícími nebo poskytovateli a spotřebiteli; že z působnosti této směrnice musí být vyňaty mimo jiné pracovní smlouvy, smlouvy týkající se dědictvého práva, smlouvy týkající se rodinného práva a smlouvy týkající se zřizování a organizace společností nebo dohod o sdružení fyzických osob;

vzhledem k tomu, že spotřebitel musí mít stejnou ochranu u smluv uzavíraných ústně i písemně bez ohledu na to, zda v druhém případě jsou smluvní ujednání obsažena v jednom nebo více dokumentech;

vzhledem k tomu, že však za daného stavu věcí vnitrostátní právní předpisy umožňují, aby se uvažovalo pouze o částečné harmonizaci; že zejména tato směrnice se vztahuje pouze na smluvní ujednání, která nebyla sjednána individuálně; že členským státům by měla být ponechána možnost, aby s náležitým ohledem na Smlouvu zajistily spotřebitelům vyšší úroveň ochrany prostřednictvím přísnějších vnitrostátních ustanovení, než jsou ustanovení této směrnice;

[...]

vzhledem k tomu, že smlouvy by měly být sepsány jasným a srozumitelným jazykem; že by měla být spotřebiteli dána příležitost, aby si prověřil všechna ujednání a v případě pochybnosti by měl převažovat výklad, který je pro spotřebitele nejprůzračnější“.

- 4 V článku 1 odst. 2 této směrnice je stanoveno:

„Smluvní ujednání, která odrážejí závazné právní a správní předpisy a ustanovení nebo zásady mezinárodních úmluv, jejichž stranami jsou členské státy nebo Společenství, zejména v oblasti dopravy, nejsou předmětem ustanovení této směrnice.“

- 5 Článek 3 odst. 1 uvedené směrnice uvádí:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

- 6 Článek 4 téže směrnice stanoví:

„1. Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se zneužívající povaha smluvního ujednání s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.

2. Posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání se netýká vymezení hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti mezi cenou a odměnou na straně jedné a službami nebo zbožím poskytovaným jako protiplnění na straně druhé, pokud jsou tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem.“

- 7 Článek 5 směrnice 93/13 stanoví:

„V případě smluv, v nichž jsou všechna nebo některá ujednání nabízená spotřebiteli předložena písemně, musí být tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem. Při pochybnosti o významu některého ujednání se použije výklad, který je pro spotřebitele nejprůzračnější. [...]“

- 8 Článek 6 odst. 1 této směrnice zní:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotýcných zneužívajících ujednání.“

Maďarské právo

Zákon Hpt

- 9 Ustanovení § 213 odst. 1 písm. a) hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (zákon č. CXII z roku 1996 o úvěrových institucích a finančních podnicích, dále jen „zákon Hpt“) stanoví:

„Neplatná je každá smlouva o úvěru uzavřená se spotřebitelem nebo jednotlivcem, v níž nejsou uvedeny:

- a) předmět smlouvy [...]“

Zákon DH 1

- 10 Ustanovení § 1 odst. 1 Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény [zákon č. XXXVIII z roku 2014, kterým se upravují konkrétní otázky v souvislosti s rozhodnutím Kúria (Nejvyšší soud) vydaným za účelem jednotného výkladu občanskoprávní úpravy v oblasti úvěrových smluv uzavřených mezi úvěrovými institucemi a spotřebiteli, dále jen „zákon DH 1“] stanoví:

„Tento zákon se použije na smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené v období od 1. května 2004 do data nabytí účinnosti tohoto zákona. Pro účely tohoto zákona se smlouvou o spotřebitelském úvěru rozumí jakákoli smlouva o úvěru, zápůjčce nebo finančním leasingu založená na cizí měně (vedená v cizí měně nebo poskytnutá v cizí měně a splatná v maďarských forintech) nebo na maďarských forintech a uzavřená mezi finanční institucí a spotřebitelem [...]“

- 11 Ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona DH 1 stanoví:

„1. Za neplatná se považují ujednání obsažená ve smlouvách o spotřebitelském úvěru – s výjimkou smluvních podmínek, které byly sjednány individuálně – na jejichž základě může úvěrová instituce uplatnit za účelem uvolnění finančních prostředků poskytnutých na pořízení předmětu smlouvy o úvěru nebo finančním leasingu nákupní kurz a za účelem splacení dluhu prodejní kurz nebo jiný směnný kurz, než jaký byl stanoven při uvolnění dané částky.

2. Neplatné ujednání ve smyslu odstavce 1 se nahradí [...] ustanovením o použití oficiálního směnného kurzu, který stanovila Maďarská národní banka pro příslušnou měnu, a to jak pro účely uvolnění daných finančních prostředků, tak pro účely splacení (včetně platby splátek a veškerých nákladů, poplatků a provizí stanovených v cizí měně).“

Zákon DH 3

- 12 Ustanovení § 3 odst. 1 az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (zákon č. LXXVII z roku 2014, kterým se upravují otázky týkající se změny v cizí měně, ve které jsou vyjádřeny některé úvěrové smlouvy, a ustanovení o úrocích; dále jen „zákon DH 3“) stanoví:

„Změny ve smlouvách o spotřebitelském úvěru na základě tohoto zákona musí být prováděny v souladu s ustanoveními tohoto zákona.“

Rozhodnutí č. 1/2016 PJE

- 13 Rozhodnutí Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko) č. 1/2016 PJE, vydané za účelem jednotného výkladu občanskoprávní úpravy v souladu s § 25 odst. 3 Alaptörvény (základní zákon), zní následovně:

„1. Smlouva o úvěru uzavřená se spotřebitelem nebo jednotlivcem, vyjádřeném v cizí měně, splňuje rovněž požadavek vyplývající z § 213 odst. 1 písm. a) zákona [Hpt], pokud smlouva uzavřená v písemné podobě – a to včetně obecných podmínek zahrnutých do této smlouvy v okamžiku jejího uzavření – uvádí výši úvěru v maďarských forintech (platební měna), pod podmínkou, že protihodnota takto stanovené částky úvěru, vyjádřená v cizí měně (zúčtovací měna), může být přesně určena v okamžiku následujícím po konverzi stanovené smlouvou, nebo není-li tomu tak, v okamžiku vyplacení finančních prostředků, a to s přihlédnutím ke směnnému kurzu platnému v daném okamžiku.

[...]

3. Pokud smlouva o úvěru uzavřená se spotřebitelem nebo jednotlivcem, vyjádřeném v cizí měně – a to včetně obecných podmínek zahrnutých do této smlouvy v okamžiku jejího uzavření – obsahuje údaje uvedené v bodech 1 a 2, jednostranná prohlášení učiněná po uzavření smlouvy (například oznámení o vyplacení částky, splátkový kalendář, platební harmonogram) představují informace, jež úvěrová instituce poskytuje spotřebiteli a jež nemají žádný dopad na uzavření smlouvy ani na její platnost.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 14 Dne 20. února 2006 uzavřela Společnost úvěrovou smlouvu s HS, jakožto dlužníkem, na financování nákupu motorového vozidla. Úvěr byl vyjádřen v cizí měně, konkrétně ve švýcarských francích (CHF). Výše tohoto úvěru byla stanovena z částky požadované v maďarských forintech (HUF), a sice z částky 3 859 000 HUF, s použitím směnného kurzu platného v den uvolnění finančních prostředků. Smlouva stanovila, že „smluvní strany uzavírají smlouvu, jejíž obsah je v souladu se souhlasným stanoviskem poskytovatele úvěru“. Souhlasné stanovisko bylo dlužníkovi zasláno po podpisu úvěrové smlouvy dne 7. dubna 2006. Toto stanovisko, o němž předkládající soud zdůrazňuje, že nebylo dlužníkem podepsáno, obsahovalo směnný kurz použitelný na uvolňovaný úvěr (1 CHF = 164,87 HUF).
- 15 Podle podmínek této smlouvy měl být úvěr splacen v maďarských forintech, přičemž výše splátek závisela na směnném kurzu mezi švýcarským frankem a maďarským forintem platném v den, kdy byly zaplaceny, takže dlužník nesl kurzové riziko.
- 16 Vzhledem k tomu, že Společnost měla za to, že dlužník nesplnil povinnost splacení, vypověděla dne 4. března 2013 úvěrovou smlouvu. Následně podala proti dlužníkovi žalobu k předkládajícímu soudu, ve které se domáhala zaplacení částky ve výši 1 463 722 HUF z titulu jistiny a úroků.
- 17 Na svou obranu dlužník na základě zejména § 213 odst. 1 písm. a) zákona Hpt namítl neplatnost smlouvy z toho důvodu, že tato smlouva neuvádí předmět smlouvy, jelikož směnný kurz mezi švýcarským frankem a maďarským forintem, který byl použit při uvolnění finančních prostředků, byl uveden jen v souhlasném stanovisku podepsaném pouze Společností.
- 18 Předkládající soud má za to, že v projednávané věci je třeba uplatnit rozhodnutí Kúria (Nejvyšší soud) vydaná za účelem jednotného výkladu právní úpravy, mezi něž patří rozhodnutí č. 1/2016, které je závazné pro nižší soudy. Podle tohoto rozhodnutí musí být směnnému kurzu jednostranně stanovenému Společností v souhlasném stanovisku přiznána stejná právní hodnota jako smluvnímu ujednání, pokud smlouva sama o sobě nestanoví směnný kurz, jenž se použije při vyplacení finančních prostředků. Z téhož rozhodnutí vyplývá, že skutečnost, že dlužník nepodepsal souhlasné stanovisko, a skutečnost, že věřitel nebyl povinen prokázat doručení tohoto stanoviska dlužníkovi, nejsou v tomto ohledu relevantní.
- 19 Předkládající soud uvádí, že přiznání platnosti smlouvě by způsobilo, že dlužník by nesl finanční důsledky vyplývající z kurzového rizika. Bylo by tedy v rozporu s ekonomickými zájmy dlužníka, aby soud, u něhož bylo řízení zahájeno, uznal s ohledem na uvedený § 213 odst. 1 písm. a) platnost takové smlouvy o úvěru vyjádřeném v cizí měně. Uvedený soud se proto potřebuje ujistit o tom, že rozhodnutí č. 1/2016 neporušuje ustanovení unijního práva, která mají za cíl chránit spotřebitele.

- 20 Za těchto okolností se Budai Központi Kerületi Bíróság (ústřední obvodní soud v Budě, Maďarsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání pravomoc, která je přiznána Evropské unii s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele, základní zásady unijního práva, a to zásada rovnosti před zákonem, zásada účinné soudní ochrany a zásada spravedlivého procesu, jakož i některé body odůvodnění směrnice [93/13] [a sice její osmý až dvanáctý bod odůvodnění a dvacátý bod odůvodnění], jakož i čl. 4 odst. 2 a článek 5 [této směrnice], vnitrostátní judikatuře normativní povahy, která:

- nestanoví, že smlouva je platná pouze pod podmínkou, že smluvní partner spotřebitele umožní spotřebiteli seznámit se před uzavřením smlouvy s jasně a srozumitelně sepsanými smluvními ujednáními, která jsou hlavním předmětem této smlouvy, včetně směnného kurzu použitelného na vyplacení finančních prostředků z titulu úvěru vyjádřeného v cizí měně, a to tak, aby smlouva nebyla stížena neplatností;
- umožňuje, aby smluvní partner spotřebitele oznámil (například ve zvláštním dokumentu) jasně a srozumitelně sepsaná smluvní ujednání, která jsou hlavním předmětem této smlouvy, včetně směnného kurzu použitelného na vyplacení finančních prostředků z titulu úvěru vyjádřeného v cizí měně, až v okamžiku, kdy se již spotřebitel neodvolatelně zavázal k plnění smlouvy, aniž tato samotná okolnost představuje důvod neplatnosti smlouvy?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

- 21 Evropská komise namítá nepřípustnost položené otázky v podstatě z toho důvodu, že předkládající soud neseznámil Soudní dvůr se všemi podstatnými skutkovými a právními okolnostmi, zejména se skutečností, že původní řízení zapadá do širšího rámce legislativních zásahů prováděných maďarským zákonodárcem, pokud jde o takové úvěrové smlouvy, jako je smlouva dotčená v původním řízení, které vedly k přijetí zákonů DH 1 a DH 3. Na základě těchto zákonů byl směnný kurz původně stanovený pro tento typ smluv nahrazen se zpětnou platností a v plné míře směnným kurzem stanoveným maďarským zákonem, který odstraňuje kurzové riziko, aniž zaniká kurzové riziko založené na směnném kurzu stanoveném zákonem. Komise má za to, že uvedené zákony musí být považovány za závazné právní předpisy ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 93/13, takže je třeba zvážit vztah mezi ustanoveními unijního práva, jejichž výklad je požadován, a skutkovými okolnostmi nebo předmětem sporu v původním řízení.
- 22 Podle Komise nemají ustanovení unijního práva, jejichž výklad je požadován, nic společného se sporem v původním řízení z důvodu, že přijetí zákonů DH 1 a DH 3 mělo za následek vyloučení ujednání týkajících se směnného kurzu a kurzového rizika obsažených v takových úvěrových smlouvách, jako je smlouva dotčená v původním řízení, z působnosti směrnice 93/13 v souladu s čl. 1 odst. 2 této směrnice, takže tato směrnice se již na projednávaný případ nevztahuje.
- 23 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 20. září 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 37).

- 24 Z popisu skutkového stavu obsaženého v předkládacím rozhodnutí vyplývá, že se položená otázka týká situace, kdy spotřebitel uzavřel smlouvu o úvěru vyjádřeném v cizí měně, přičemž přesná výše tohoto úvěru v cizí měně byla stanovena až po uzavření uvedené smlouvy, při použití směnného kurzu stanoveného Společností v samostatném dokumentu, a uplatněna na částku uvedenou v žádosti o financování sepsané spotřebitelem, vyjádřenou v národní měně.
- 25 Je pravda, že zákony, o nichž se zmiňuje Komise, v rozsahu, v němž nahrazují ujednání, která stanoví rozdíl mezi směnným kurzem platným při uvolnění úvěru (nákupní kurz příslušné měny) na straně jedné a směnným kurzem platným při splacení úvěru (prodejní kurz) na straně druhé, ujednáním, které stanoví použití jediného směnného kurzu, tj. kurzu definovaného Maďarskou národní bankou, mají za následek vyloučení posledně uvedeného ujednání z působnosti směrnice 93/13 v tom smyslu, že odráží závazné právní předpisy ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 93/13. Z důvodu striktního výkladu tohoto ustanovení z toho však nevyplývá, že další smluvní ujednání, jako je ujednání dotčené v původním řízení, které stanoví způsob stanovení výše úvěru v cizí měně, by bylo v celém rozsahu rovněž vyloučeno z působnosti této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, body 65 a 66), takže není úplně jednoznačné, že se tato směrnice na ujednání dotčené v původním řízení nepoužije.
- 26 Z toho vyplývá, že předběžná otázka je přípustná.

K věci samé

- 27 Přestože se předběžná otázka týká pouze částečně výkladu určitého textu unijního práva, z ustálené judikatury vyplývá, že je věcí Soudního dvora, aby vytěžil ze všech informací předložených předkládajícím soudem, a zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, ta ustanovení unijního práva, která s ohledem na předmět sporu vyžadují výklad (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2019, Aqua Med, C-266/18, EU:C:2019:282, bod 39).
- 28 Vzhledem k tomu, že účelem otázek položených Budai Központi Kerületi Bíróság (ústřední okresní soud v Budě) je určit podmínky, za kterých je podle směrnice 93/13 neplatná taková úvěrová smlouva, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, je třeba mezi ustanovení, o jejichž výklad tento soud žádá Soudní dvůr, zahrnout čl. 3 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 této směrnice.
- 29 Proto je třeba konstatovat, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, tak jak je vykládána nejvyšším soudem tohoto členského státu, podle které není neplatná smlouva o úvěru vyjádřeném v cizí měně, která sice uvádí částku úvěru vyjádřenou v národní měně odpovídající žádosti spotřebitele o financování, ale neuvádí směnný kurz použitelný na tuto částku pro účely určení konečné výše úvěru v cizí měně, přičemž v jednom ze svých ujednání uvádí, že tento kurz stanoví věřitel po uzavření smlouvy v samostatném dokumentu.
- 30 V první řadě, jak vyplývá ze znění položené otázky, předkládající soud vychází z toho, že smluvní ujednání dotčené v původním řízení, které určuje způsob stanovení výše úvěru v cizí měně, musí být považováno za ujednání vymezující hlavní předmět úvěrové smlouvy ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 31 Podle posledně uvedeného ustanovení nebude zneužívající povaha takových ujednání posuzována pouze tehdy, když má příslušný vnitrostátní soud na základě posouzení konkrétního případu za to, že byla prodávajícím nebo poskytovatelem sepsána jasným a srozumitelným jazykem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. března 2019, Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, bod 48)

- 32 Soudní dvůr zdůraznil, že tento požadavek na jasný a srozumitelný jazyk, který je připomenut také v článku 5 uvedené směrnice, nemůže být omezen na pouhou srozumitelnost těchto ujednání z formálního a gramatického hlediska. Měl naopak za to, že vzhledem k tomu, že systém ochrany zavedený uvedenou směrnicí vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli zejména z hlediska úrovně informovanosti, musí být tento požadavek vykládán široce (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 61).
- 33 Požadavek, podle kterého musí být smluvní ujednání sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, tudíž ukládá, aby smlouva transparentně popisovala konkrétní fungování mechanismu, na nějž odkazuje dotčené ujednání, jakož případně i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným dalšími ujednáními, tak aby tomuto spotřebiteli byla poskytnuta možnost vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které z toho pro něj vyplývají (rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 45).
- 34 V takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, ve které stanovení výše úvěru závisí na platném směnném kurzu, který je určen věřitelem po uzavření smlouvy, tento požadavek velí, aby mechanismus pro výpočet této zapůjčené částky vyjádřený v cizí měně, jakož i platný směnný kurz byly stanoveny transparentním způsobem, tak aby umožňovaly průměrnému spotřebiteli, tj. běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli, vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které pro něj ze smlouvy vyplývají, včetně zejména celkových nákladů na jeho úvěr (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 47, jakož i usnesení ze dne 22. února 2018, ERSTE Bank Hungary, C-126/17, nezveřejněné, EU:C:2018:107, bod 32).
- 35 Tuto otázku musí posoudit předkládající soud s ohledem na všechny relevantní skutkové okolnosti, mezi něž patří reklama a informace poskytnuté věřitelem v rámci vyjednávání o úvěrové smlouvě (rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 46).
- 36 Za tímto účelem přísluší vnitrostátnímu soudu, aby zejména ověřil, zda s ohledem na všechny relevantní skutečnosti mohl spotřebitel pochopit způsob, jakým měly být částka úvěru v cizí měně a použitelný směnný kurz určeny, jakož i ekonomické důsledky, které pro něj mohou z toho vyplývat. Nelze však požadovat, aby všechny tyto skutečnosti byly prodávajícím nebo poskytovatelem konkrétně stanoveny v době uzavření smlouvy.
- 37 Ve druhé řadě, pokud z tohoto přezkumu vyplyne, že ujednání o stanovení směnného kurzu není sepsáno jasným a srozumitelným jazykem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, je neplatnost dotčené smlouvy dána pouze tehdy, pokud byla prokázána zneužívající povaha tohoto ujednání ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice a smlouva nemůže bez dotyčného ujednání nadále existovat v souladu s čl. 6 odst. 1 této směrnice.
- 38 Pokud jde zaprvé o zneužívající povahu dotyčného ujednání, je na příslušném soudu, aby rozhodl, zda navzdory požadavku dobré víry vytváří toto ujednání výraznou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi smluvních stran na úkor dotčeného spotřebitele.
- 39 Pro účely tohoto posouzení musí vnitrostátní soud v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 zohlednit povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření.
- 40 Okolnosti uvedené v čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 jsou okolnosti, jež mohly být prodávajícímu nebo poskytovateli známy v okamžiku uzavření smlouvy a mohly mít dopad na následné plnění uvedené smlouvy, přičemž smluvní ujednání může způsobovat nerovnováhu mezi smluvními stranami, která se projeví až během plnění uvedené smlouvy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 54).

- 41 Zadruhé v případě, že by byla prokázána zneužívající povaha tohoto ujednání, nesmí být toto ujednání v souladu s čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 závazné pro spotřebitele za podmínek stanovených vnitrostátním právem. Podle tohoto ustanovení však smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez tohoto ujednání.
- 42 V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že cílem čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 je nastolení rovnováhy mezi smluvními stranami, a nikoliv zrušení všech smluv obsahujících zneužívající ujednání. Kromě změny vyplývající ze zrušení zneužívajících ujednání musí však tato smlouva v zásadě nadále existovat bez jakékoli jiné změny, je-li v souladu s vnitrostátním právem taková další existence smlouvy právně možná, což je třeba ověřit na základě objektivního přístupu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. března 2019, Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, bod 51 a citovaná judikatura).
- 43 Podle předkládajícího soudu vymezuje ujednání dotčené v původním řízení hlavní předmět smlouvy ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13. Za těchto podmínek se další existence smlouvy nezdá být po zrušení tohoto ujednání právně možná, což však bude muset případně posoudit předkládající soud.
- 44 Z toho vyplývá, že taková vnitrostátní právní úprava, na jakou se odvolává předkládající soud, není slučitelná se směrnicí 93/13 pouze v rozsahu, v němž podle výkladu předkládajícího soudu neumožňuje neplatnost úvěrové smlouvy, u které jsou splněny podmínky připomenuté v bodě 37 tohoto rozsudku.
- 45 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, jak je vykládána nejvyšším soudem tohoto členského státu, podle které není neplatná smlouva o úvěru vyjádřeném v cizí měně, která sice uvádí částku úvěru vyjádřenou v národní měně odpovídající žádosti spotřebitele o financování, ale neuvádí směnný kurz použitelný na tuto částku pro účely určení konečné výše úvěru v cizí měně, přičemž v jednom ze svých ujednání uvádí, že tento kurz stanoví věřitel po uzavření smlouvy v samostatném dokumentu,
- pokud toto ujednání bylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem v souladu s čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 v tom smyslu, že mechanismus pro výpočet celkové zapůjčené částky, jakož i použitelný směnný kurz byly stanoveny transparentním způsobem, takže průměrný spotřebitel, tj. běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel, může vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které pro něj ze smlouvy vyplývají, včetně zejména celkových nákladů na jeho úvěr, nebo pokud se jeví, že uvedené ujednání nebylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem,
 - pokud uvedené ujednání není zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, nebo pokud ano, dotyčná smlouva může bez něj nadále existovat podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících ujednáních] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, jak je vykládána nejvyšším soudem tohoto členského státu, podle které není neplatná smlouva o úvěru vyjádřeném

v cizí měně, která sice uvádí částku úvěru vyjádřenou v národní měně odpovídající žádosti spotřebitele o financování, ale neuvádí směnný kurz použitelný na tuto částku pro účely určení konečné výše úvěru v cizí měně, přičemž v jednom ze svých ujednání uvádí, že tento kurz stanoví věřitel po uzavření smlouvy v samostatném dokumentu,

- **pokud toto ujednání bylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem v souladu s čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 v tom smyslu, že mechanismus pro výpočet celkové půjčené částky, jakož i použitelný směnný kurz byly stanoveny transparentním způsobem, takže průměrný spotřebitel, tj. běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel, může vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které pro něj vyplývají ze smlouvy, včetně zejména celkových nákladů na jeho úvěr, nebo pokud se jeví, že uvedené ujednání nebylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem,**
- **pokud uvedené ujednání není zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, nebo pokud ano, dotyčná smlouva může bez něj nadále existovat podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.**

Podpisy.